

จดหมายข่าว

งานประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลร่องกาฬ

ฉบับ ที่ ๑๐๐ ประจำเดือนมีนาคม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙

email : rongkat1@gmail.com <http://www.rongkat.go.th/>

พระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ในการมุ่งรักษาและต่อยอดตามแนวทางศาสตร์พระราชา **รัชกาลที่ ๙** "...ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นดีได้ทั้งหมด การทำให้ บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ ทุกคนเป็นคนดี หาก แต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ ปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดีไม่ให้ มีอำนาจไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้..." ความตอนหนึ่ง ในพระบรมราโชวาท ๑๓ ก.พ. ๒๕๖๒

ประเพณีสงกรานต์ ด่านานสงกรานต์ สืบสานวัฒนธรรมไทยสืภาค

สัปดาห์วัฒนธรรมสงกรานต์ไทยหลายภูมิภาค สงกรานต์แต่ละภาค ทั้งภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ และสงกรานต์ล้านนา ก็มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เทศกาลสงกรานต์ของไทยนั้นไม่ได้มีแค่การเล่นสาดน้ำตบร้อนเท่านั้น แต่ยังเป็นช่วงเวลาแห่งการเฉลิมฉลองปีใหม่ไทยที่เต็มไปด้วยประเพณีและวัฒนธรรมอันงดงามที่แตกต่างกันไป

ภาคเหนือ สงกรานต์ล้านนาที่เปี่ยมศรัทธา มีประเพณีสงกรานต์ที่เรียกว่า “ป่าเวณิปีใหม่เมือง” ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เริ่มต้นด้วย “วันสังขารล่อง” หรือ “วันสงกรานต์ล่อง” ที่มีการทำความสะอาดบ้านเรือนและวัดวาอาราม ต่อด้วย “วันเนา” ที่งดเว้นการทำงาน ชื้อข้าวของเตรียมทำบุญและขนทรายเข้าวัดทำเป็นเจดีย์ ในวันนี้ห้ามพูดจาไม่ดี และ “วันพญาวัน” สองวันถัดมาคือ “วันปากปี” ที่ผู้คนจะไปรดน้ำเจ้าอาวาสและผู้ใหญ่และ “วันปากเดือน” คือวันที่ผู้คนจะปิดตัวปิดเคราะห์ออกไป ที่มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ และรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการละเล่นพื้นบ้าน เช่น การเล่นน้ำตบ การขนทรายเข้าวัด และการแห่ไม้ค้ำโพธิ์

- พิธีสรงน้ำอบพระ ประเพณีสรงน้ำพระของทางภาคเหนือ เป็นต้นแบบของการนำน้ำอบ น้ำหอม มาร่วมสรงน้ำพระ
- พิธีสังขารล่อง ประเพณีการแห่ขับไล่สิ่งชั่วร้ายในวันเริ่มต้นของสงกรานต์ มีการจุดประทัด ยิงปืน เพื่อไล่สิ่งชั่วร้ายออกไปจากเมืองและชีวิต

โดยกิจกรรมต่างๆ ของสงกรานต์ภาคเหนือจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายน คือ

- วันที่ 13 เมษายน ชาวเหนือจะเริ่มสรงน้ำพระและทำบุญตักบาตร มีการจัดขบวนแห่พระและจัดพิธีรดน้ำพระในวัดต่างๆ เพื่อขอพรจากพระพุทธรูป โดยมักจะมีการจัดขบวนแห่พระพุทธรูปแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของภาคเหนือ
- วันที่ 14 เมษายน เป็นวันสำคัญในการรวมญาติและครอบครัว ชาวบ้านจะจัดพิธีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่เพื่อขอพรและแสดงความเคารพ และเป็นวันที่เด็กๆ เล่นน้ำและร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน
- วันที่ 15 เมษายน วันสุดท้ายของการเฉลิมฉลองสงกรานต์ภาคเหนือ เป็นวันที่กิจกรรมสงกรานต์จะจบลง แต่ยังคงมีการจัดกิจกรรมเล่นน้ำและการแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การแสดงฟ้อนรำ

การจัดงานเฉลิมฉลองสงกรานต์มีอยู่โดยทั่วไปในจังหวัดภาคเหนือ ทั้ง “ป่าเวณิปีใหม่เมือง” ที่ จ.เชียงใหม่ “ปีใหม่เมืองหละปูน” ของ จ.ลำพูน สงกรานต์ “ถนนข้าวแคบ” ที่ จ.ตาก เป็นต้น

ภาคอีสาน สงกรานต์ม่วนซื่นอีสานบ้านเฮามีการเฉลิมฉลองที่ผสมผสานทั้งความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่หลากหลาย ประเพณีสงกรานต์ของภาคอีสานจะเน้นการทำบุญตักบาตรและการเล่นน้ำเพื่อขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเสริมความเป็นมงคลในชีวิต โดยกิจกรรมต่าง ๆ จะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและครอบครัว

โดยมีประเพณีสงกรานต์ที่เรียกว่า “บุญสงกรานต์” หรือ “บุญเดือนห้า” ซึ่งมีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ และรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการละเล่นพื้นบ้าน เช่น การเล่นสาดน้ำ การเล่นนางสงกรานต์ และการแสดงหมอลำ ที่สร้างความสนุกสนานและม่วนซื่นให้กับเทศกาล มีความเชื่อเรื่องการแห่ต้นดอกไม้เข้าวัด หรือการก่อเจดีย์ทราย การเล่นสาดน้ำในบางพื้นที่อาจมีการใช้น้ำที่ผสมน้ำอบ และดอกไม้ร่วมด้วย

- วันที่ 13 เมษายน การสรงน้ำพระพุทธรูปในวัดและตามบ้านจะเป็นกิจกรรมหลักในวันนี้ เพื่อขอพรจากพระพุทธรูปและขจัดเคราะห์ร้ายออกไป
- วันที่ 14 เมษายน ถือเป็น “วันครอบครัว” หรือวันรวมญาติในภาคอีสาน ชาวบ้านจะสรงน้ำพระ ทำบุญตักบาตร และรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในครอบครัว รวมถึงการเล่นน้ำสงกรานต์เพื่อความสนุกสนาน โดยจะมีการละเล่นพื้นบ้านเช่น การสาดน้ำ และการแสดงศิลปวัฒนธรรม
- วันที่ 15 เมษายน เป็นวันสุดท้ายของการเฉลิมฉลองสงกรานต์ในภาคอีสาน โดยยังคงมีการเล่นน้ำสงกรานต์และการทำบุญตักบาตรอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการแสดงพิธีรดน้ำดำหัวและการละเล่นพื้นบ้านที่สนุกสนาน

ทั้งนี้ ตามประเพณีบุญเดือนห้าแล้วผู้คนจะเตรียมของกินของใช้สำหรับช่วงสงกรานต์ เพราะถือว่าเป็นช่วงห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามทำงาน ผู้คนจะทำความสะอาดบ้านเรือน ของใช้ต่าง ๆ ตามธรรมเนียมแล้วมีการแบ่งสงกรานต์ไว้สามวัน คือ “วันสังขารล่อง” จะมีการยกพระพุทธรูปมาเพื่อเตรียมสรงน้ำ วันถัดมาคือ “วันเนา” หรือ วันที่อยู่ระหว่างปีเก่าและปีใหม่ สุดท้ายคือ “วันสังขารขึ้น” หรือวันปีใหม่ มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำ (รดน้ำขอพร) ผู้ใหญ่ สรงน้ำพระ ก่อทรายเป็นรูปเจดีย์ มีทำพิธีทางศาสนาและงานรื่นเริง การจัดงานเฉลิมฉลองสงกรานต์ในภาคอีสานมีอยู่หลายที่ด้วยกัน เช่น “ถนนข้าวเหนียว” ที่ จ.ขอนแก่น และ “ถนนข้าวหอมมะลิ” ที่ จ.ร้อยเอ็ด ที่น่าสนใจคือ “สงกรานต์ผุกลายสิญจน์เชื่อมโยงพระธาตุ” ระหว่างไทยและลาวที่ จ.นครพนม ซึ่งจะมีจัดสรงน้ำพระธาตุประจำวันเกิดทั้ง 7 แห่ง

ภาคกลาง สืบสานประเพณีดั้งเดิม ในวันสงกรานต์จะเป็นการเฉลิมฉลองปีใหม่ไทยซึ่งมีความหมายทางศาสนาและวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง เป็นช่วงเวลาแห่งการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ และรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ เพื่อแสดงความเคารพและขอพร ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี รวมถึงการทำบุญเพื่อสะเดาะเคราะห์และเสริมดวงชะตาให้ดีขึ้นในปีใหม่นอกจากนี้ยังมีการละเล่นพื้นบ้านต่างๆ เช่น การเล่นส่บ้า การเล่นมอญซ่อนผ้า และการแสดงลิเก ลำตัด ที่สร้างสีสันและความสนุกสนานให้กับเทศกาล

- พิธีอัญเชิญพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ การแห่พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ประชาชนได้สรงน้ำพระ เพื่อความเป็นสิริมงคล
- พิธีรดน้ำดำหัว การกราบไหว้ขอพรผู้ใหญ่ในบ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล
- การละเล่นพื้นบ้าน มีการละเล่นพื้นบ้าน หรือกีฬาพื้นเมือง เช่น ซักเย่อ ซี่ม้างเมือง มอญซ่อนผ้า ช่วงชัย (ลูกช่วง) วึ่งเปี้ยว ลิงชิงหลัก และมหรสพ เช่น ลิเก ลำตัด รำวง

ประเพณีสงกรานต์ในภาคกลางนั้นอาจแบ่งช่วงวันของเทศกาล โดยนับวันที่ 13 เป็น “วันมหาสงกรานต์” วันที่ 14 เป็น “วันกลาง” หรือ “วันเนา” ส่วนวันที่ 15 ก็เป็น “วันเถลิงศก”

1. วันที่ 13 เมษายน วันเริ่มต้นเทศกาลสงกรานต์ ถือเป็นวัน “วันปีใหม่” ในปฏิทินไทย และเป็นวันสำคัญที่สุดสำหรับการสรงน้ำพระเพื่อขอพรจากพระพุทธรูป
2. วันที่ 14 เมษายน หรือ “วันครอบครัว” เป็นวันที่สมาชิกครอบครัวจะมารวมตัวกันเพื่อสรงน้ำพระที่บ้าน ทำบุญตักบาตร และกินอาหารร่วมกัน
3. วันที่ 15 เมษายน วันสุดท้ายของการเฉลิมฉลองสงกรานต์ ภายในบ้านและชุมชนจะมีการจัดกิจกรรมและประเพณีต่างๆ เพื่อแสดงออกถึงความเคารพและอวยพรปีใหม่ให้แก่กัน มักมีการสรงน้ำพระอีกครั้ง
4. วันที่ 16 เมษายน บางพื้นที่ในภาคกลางยังคงมีการจัดงานสงกรานต์ในวันที่ 16 ซึ่งจะเน้นการสรงน้ำพระ การขอโทษ และการทำบุญตักบาตรเพื่อสะเดาะเคราะห์

ทั้งนี้ การจัดงานสงกรานต์มีอยู่ทั่วไปในภาคกลาง เช่น ในกรุงเทพฯ และอยุธยา ที่น่าสนใจคือ “งานสงกรานต์อัมสาวลงน้ำ” ที่เกาะสีชังและเกาะขามใหญ่ จ.ชลบุรี “การอัมสาวลงน้ำ” มีที่มาจากการขาดแคลนน้ำจืดบนเกาะ ชาวบ้านจึงหันมาอัมสาวลงน้ำแทน โดยจะมีการจัดทุกวันที่ 18 เมษายน ของทุกปี นอกจากนี้ “สงกรานต์พระประแดง” ที่ จ.สมุทรปราการ ก็น่าสนใจไม่น้อย เพราะเป็นสงกรานต์ตามวิถีชาวมอญ มีทั้งการกวนกะละแม การทำข้าวแช่ การเล่นส่บ้า และการแห่ปลา

ภาคใต้ สงกรานต์ปักข์ใต้ที่ผสมผสานวัฒนธรรม

ภาคใต้มีประเพณีสงกรานต์ที่ผสมผสานวัฒนธรรมไทย จีน และมลายู มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ และรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการละเล่นพื้นบ้าน เช่น การเล่นน้ำ การเล่นเรือ และการแสดงโนรา ที่สร้างสีสันและความหลากหลายให้กับเทศกาล

- มีพิธีแห่สงเจ้าเมือง คือ ขบวนแห่เคลื่อนย้ายเจ้าเมืองเก่าออก เชื่อว่าในทุกๆ ปีจะมีเทวดาอารักษ์องค์ใหม่เข้ามารักษากันเมือง
- การสะเดาะเคราะห์ หรือลอยแพสิ่งที่ไม่ดีออกไป
- มีการทำบุญใหญ่ร่วมกันของชาวภาคใต้ ด้วยการถวายผ้าไตรจีวร เพื่อสักการะองค์พระพุทธรูป สร้างผลบุญและกุศล

ผู้คนทางภาคใต้เชื่อกันว่าสงกรานต์เป็นช่วงเปลี่ยนเทวดารักษาชะตาบ้านเมือง วันที่ 13 นับเป็น “วันสงเจ้าเมืองเก่า” จะมีการลอยเคราะห์ลงแม่น้ำ วันที่ 14 เป็น “วันว่าง” ซึ่งยังไม่มีเทวดาองค์ใหม่มาคุ้มครองเมือง ดังนั้นผู้คนจึงทำบุญ สรงน้ำ รดน้ำผู้ใหญ่ ส่วนวันที่ 15 เป็น “วันรับเจ้าเมืองใหม่” ชาวเมืองจะสวมใส่เสื้อผ้าใหม่ต้อนรับเทวดาองค์ใหม่จากสวรรค์

- วันที่ 13 เมษายน “วันไหล” เป็นวันที่คนส่วนใหญ่จะทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล เช่น การเล่นน้ำ การเย็บเยียนญาติพี่น้อง
- วันที่ 14 เมษายน เป็นวันที่มีการทำบุญใหญ่ ชาวใต้จะไปวัดเพื่อสักการะพระพุทธรูปและทำบุญตักบาตร รวมถึงมีการเล่นน้ำในช่วงบ่าย
- วันที่ 15 เมษายน วันสุดท้ายของการเฉลิมฉลองสงกรานต์ โดยในบางพื้นที่จะมีการทำพิธี “โยนบวง” ซึ่งเป็นการขอพรจากเทพเจ้าและการหลีกเลี่ยงอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิต

มีการจัดงานสงกรานต์ในภาคใต้ทั้งที่สงขลา สุราษฎร์ธานี บันเกาะสมุย ภูเก็ต เป็นต้น ที่น่าสนใจคือ “งานสงกรานต์แห่งนางดาน” ที่ จ.นครศรีธรรมราช การแห่นางดาน คือ ขบวนแห่ของแผ่นไม้กระดานแกะสลักหรือวาดเป็นรูปเทพสามแผ่น แผ่นแรกคือพระอาทิตย์และพระจันทร์ แผ่นที่สองคือพระแม่ธรณี แผ่นสุดท้ายคือพระแม่คงคา เพื่อใช้รื้อรับพระอิศวรที่จะเสด็จลงมาบนโลกมนุษย์ที่เสาชิงช้า ประเพณีดังกล่าวจัดขึ้นทุกวันที่ 14 เมษายนของทุกปี

เทศกาลสงกรานต์ในแต่ละภาคของไทยนั้น แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน การได้สัมผัสและเรียนรู้วัฒนธรรมสงกรานต์ในแต่ละภูมิภาคจึงเป็นประสบการณ์ที่น่าประทับใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบไป

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลร่องกาศ

เลขที่ 159 หมู่4 ต.ร่องกาศ อ.สูงเม่น จ.แพร่ 54130 โทร.054-542886 ,054-625267 แฟกซ์ -102 แจ้งเหตุเตือนสาธารณภัย 054-626199